

॥ ६ ॥ उलपमपितृणविशेषः ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ अधिदैवे अहंकाराधिष्ठातृत्वे ॥ ११ ॥ आदत्तिजाः प्रजायाचाभिमियाचे आवस्याजाताः मृत्वा मृत्वा पुनर्जायंतामित्यर्थः ॥ १२ ॥ संनिजया हसं हतवाय ॥ १३ ॥ प्रवृत्तिजन्मनिवृत्तिमरणं अनेन नात्यंतं प्रजानामुच्छेदो नाप्यत्यंतं भूमेर्भार इति दर्शितं ॥ १४ ॥ विश्वेभ्यः सर्वेभ्यः ॥ १५ ॥ १६ ॥ उभौ ब्रह्मरुद्रौ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥

स्थाणुरुवाच संहारार्थं प्रसीदस्व माक्रुधो विबुधेश्वर ॥ मा प्रजाः स्यावरं चैव जंगमं च व्यनी न शत् ॥ ६ ॥ पल्वलानि च सर्वाणि सर्वे चैव तृणोलपं ॥ स्यावरं जंगमं चैव भूतग्रामं च तुर्विधं ॥ ७ ॥ तदेतद्भस्म साद्रूतं जगत्सर्वमुपप्लुतं ॥ प्रसीद भगवन्साधो वर एष ततो मया ॥ ८ ॥ नष्टान पुनरेष्यंति प्रजात्येताः कथंचन ॥ तस्मान्निवर्ततामेतत्तेन स्वैरेव तेजसा ॥ ९ ॥ उपायमन्यं संपश्य भूतानां हितकाम्यया ॥ यथार्मी जंतवः सर्वे न दद्व्येरन्यितामह ॥ १० ॥ अभावं हिन गच्छेयुरुच्छिन्नप्रजनाः प्रजाः ॥ अधिदैवे नियुक्तोऽस्मि त्वया लोकेऽश्वरेश्वर ॥ ११ ॥ त्वद्भवं हि जगन्नाथ एतत्स्थावरजंगमं ॥ प्रसाद्य त्वां महो देव याचा म्यावृत्तिजाः प्रजाः ॥ १२ ॥ नारद उवाच श्रुत्वा तु वचनं देवः स्थाणोर्नियतवाङ्मनाः ॥ तेजस्तस्मान्निजग्राह पुनरेवांतरात्मनि ॥ १३ ॥ ततोऽग्निमुपसंगृह्य भगवौ ह्यो कपूजितः ॥ प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कल्पयामास वै प्रभुः ॥ १४ ॥ उपसंहरतस्तस्य तमग्निं रोषजंतदा ॥ प्रादुर्बभूव विश्वेभ्यः खेभ्यो नारीमहात्मनः ॥ १५ ॥ कृष्णरत्नांबरधरा कृष्णनेत्र तलांतरा ॥ दिव्यकुंडल संपन्ना दिव्याभरणभूषिता ॥ १६ ॥ साविनिःस्त्य वै खेभ्यो दक्षिणामाश्रिता दिशं ॥ ददृशते च तां कन्यां देवौ विश्वेश्वरावुभौ ॥ १७ ॥ तामाहूय तदा देवौ लोकानामादिरीश्वरः ॥ मृत्यो इति महीपाल जहि चेमाः प्रजा इति ॥ १८ ॥ त्वं हि संहारबुद्ध्या मे चितितारुषितेन च ॥ तस्मात्संहरसर्वास्त्वं प्राजाः सजडपंडिताः ॥ १९ ॥ अविशेषेण चैव त्वं प्रजाः संहर कामिनि ॥ मम त्वं हि नियोगेन श्रेयः परमवाप्स्यसि ॥ २० ॥ एवमुक्ता तु सा देवी मृत्युः कमलमालिनी ॥ प्रदध्यौ दुःखिता बाला सा श्रुपातमतीव च ॥ २१ ॥ पाणिभ्यां चैव जग्राह तान्यश्रूणि जनेश्वरः ॥ मानवानां हितार्थाय यया चे पुनरेव ह ॥ २२ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिपर्वणि मोकक्षधर्मपर्वणि मृत्युप्रजापतिसंवादे सप्तपंचाशदधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २५७ ॥

यदुःखमबलासात्मनैवायतेक्षणा ॥ उवाच प्रांजलिर्भूत्वा तमेवावर्जिता तदा ॥ १ ॥

॥ २० ॥ २१ ॥ पाणिभ्यां अश्रूणि जग्राह मृत्योरश्रुपाते युगपत्सर्वभूतक्षयो माभूदिति भावः ॥ २२ ॥ इति शांतिः मो० नै० भा० सप्तपंचाशदधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २५७ ॥ ॥ २३ ॥

विनीय प्रमार्ज्य आवर्जिताः क्रजुभूता ॥ १ ॥